

- asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil;
- respectarea demnității copilului;
- ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul sau de maturitate;
- asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;
- celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;
- asigurarea protecției împotriva abuzului și exploatării copilului;
- interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie.

În concluzie, pot spune că acest model educațional, modelul finlandez poate fi un bun exemplu atât în educație cât și în respectarea drepturilor fundamentale atât ale omului în general cât și ale copiilor.

Referințe bibliografice:

1. Albu, G. În căutarea educației autentice. Polirom, Iași, 2002.
2. Emeșe Florian, Protecția drepturilor copilului, C.H.Beck, octombrie 2007.
3. George Neamțu, Dumitru Stan, Asistența socială studii și aplicații, Polirom, 2005.
4. Ion Filipescu, Protecția și promovarea drepturilor copilului, Universul Juridic, 2005.

YOUNG STUDENT'S ACCESS TO DIGITAL EDUCATION IN ONLINE LEARNING ACCESUL ȘCOLARULUI MIC LA EDUCAȚIA DIGITALĂ ÎN ÎNVĂȚAREA ONLINE

Marinela Diana COROI,
doctorand U.P.S., Ion Creangă” Chișinău

CZU:373.3:004

Summary: In the context of online education, the gaps between students by learning environment and level of education are accentuated, access to education is unequal, the skills needed for this form of learning are digital and should target all levels of education participating in education. The student acquires knowledge, skills, and attitudes during schooling so that they are prepared for the requirements of society, as an active participant in a digital world. However, to meet the requirements of the educational system and to participate in the form of education achieved only through technologies, the student must become digitally literate with the onset of schooling.

Rezumat: În contextul învățământului online, decalajele dintre elevi după mediul de învățare și nivelul de școlaritate, sunt accentuate, accesul la educație este inegal, competențele necesare acestei forme de învățare sunt cele digitale și ar trebui să vizeze toate treptele de școlaritate participante la educație. Elevul dobândește pe parcursul școlarității cunoștințe, aptitudini și atitudini, astfel încât să fie pregătiți pentru cerințele societății, ca participant activ într-o lume digitală. Însă, pentru a răspunde cerințelor sistemului educațional și a participa la forma de învățământ realizată doar prin intermediul tehnologiilor, elevul trebuie să devină alfabetizat digital odată cu debutul școlarității.

Key words: online learning, digital literacy, digital education, digital skills.

Cuvinte cheie: învățământ online, alfabetizare digitală, educația digitală, competențe digitale.

Dreptul la educație este un drept fundamental prevăzut în Convenția Internațională pentru Drepturile Copilului regăsit și în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – articolul 14. Conform acestui drept orice copil are dreptul la educație, incluzând posibilitatea de a urma gratuit

învățământul obligatoriu.[5] În Constituția României, dreptul la învățătură este prevăzut la articolul 32, [3] ca parte a dreptului la educație așa cum este enunțat în Convenția Drepturile Copilului. Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită formarea și dezvoltarea personalității, iar statul român garantează accesul gratuit la educație pentru toți copiii, în condiții nediscriminatorii.

Educația copiilor, atât în familie, dar mai ales în instituții de învățământ, este esențială în pregătirea copilului pentru viață și pentru societatea în care va trăi. Educația de calitate oferită de către instituțiile de învățământ este o prioritate a politicilor educaționale, dar în același timp necesită investiții pe care statul român trebuie să le asume astfel încât toți copiii să aibă acces la educație și să beneficieze de dreptul lor în mod real. Printre necesitățile sistemului de învățământ românesc se numără și educația prin noile tehnologii (utilizarea platformelor virtuale de învățare, învățarea online), aspect evidențiat în ultima perioadă când procesul educativ nu era posibil decât prin intermediul noilor tehnologii, iar lipsa acestora s-a resimțit la nivel național, mai ales în rândul școlărilor din mediul rural sau din zonele defavorizate. Politicile educaționale din România s-au elaborat în baza unor principii, cel mai relevant fiind principiul egalității de șanse în educație: îmbunătățirea performanțelor educaționale, abilităților și competențelor tuturor copiilor și tinerilor, prin accesul la un sistem de educație de calitate, relevant și incluziv.

Modernizarea procesului de predare-învățare cu ajutorul tehnologiilor, prin dotarea tuturor școlilor, cadrelor didactice și copiilor cu mijloace adecvate, este o măsură din Planul de Guvernare care pune accent pe resurse TIC extrem de importante în realizarea unui proces educațional online, dar care de asemenea necesită alocări bugetare costisitoare [7]. Acest obiectiv a rămas, mai mult sau mai puțin, la nivel scriptic, deoarece faptic, foarte multe școli nu dispuneau de nicio dotare de infrastructură care să permită utilizarea TIC în procesul educațional și formarea competențelor digitale, conform unui studiu INACO: "Cu doar 10% din populația României care are competențe digitale peste nivelul de bază suntem pe ultimul loc în UE. Digitalizarea rămâne un obiectiv nerealizat al Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014 – 2020 " [4].

Diferențele între elevii care au acces la tehnologie se accentuează în funcție de mediul de școlarizare sau de nivelul de învățământ "..., școlile din zonele rurale, care asigură școlarizarea a 43% dintre elevi, au o capacitate mai redusă de a asigura educația digitală, deoarece dețin mai puține cadre didactice calificate și o infrastructură digitală mai slabă". [2, p. 6]

Forma învățământului online la care a trecut învățământul românesc în timpul pandemiei, a mărit diferențele între elevii care au avut acces la educație, ajungându-se în situații de a încălca dreptul la educație pentru copiii din mediile dezavantajate, care nu aveau acces la internet sau la dispozitive tehnologice care să le permită participarea la cursurile desfășurate online. Conform unui sondaj Salvați Copiii, 47% dintre copii au avut la îndemână doar telefonul mobil pentru participarea la cursurile online, aproximativ 30% dintre părinți nu dispun de resursele materiale necesare învățământului online. "Deficitul este cu 10% mai ridicat în mediul rural decât în mediul urban și cu peste 10% mai mare în cazul învățământului primar și preșcolar decât în al celui liceal" [9, p.3]. Tot în acest studiu se arată faptul că, deficitul de competențe necesare învățământului online s-a identificat la 28% dintre partenerii educaționali, în special la nivel preșcolar și primar, decalajele dintre mediile rural – urban și/sau nivelurile de școlarizare primar – secundar sunt evidente.

Principiul egalității de șanse în educație, raportat la aceste statistici, nu garantează șanse egale în formarea competențelor digitale pentru elevii care învață în medii fără dotare tehnică corespunzătoare. În România necesitatea de a îmbunătăți dobândirea de competențe digitale este mare. Consiliul Uniunii Europene recomandă României „să consolideze competențele și învățarea digitală și să asigure acces egal la educație". [2, p. 8]

Sistemul educațional românesc tinde de aproape un deceniu să răspundă provocărilor produse de evoluția tehnologiei prin schimbarea paradigmei educaționale centrată pe formarea competențelor specifice, relevante pentru utilizarea tehnologiilor în era digitală. Competențele cele mai importante și relevante timpului actual sunt formate prin alfabetizarea digitală încă de la clasele primare, care în concepția lui D. Bawden, reprezintă ” un ansamblu format din atitudini și deprinderi necesare pentru utilizarea și comunicarea informațiilor și a cunoștințelor, în mod efectiv, într-o varietate de medii și formate”. [6, p. 20]

Conceptul de alfabetizare digitală reprezintă un domeniu controversat, care a cunoscut definiții și completări în paralel cu evoluția societății din era digitală. Autorii care au utilizat acest concept (Lanham 1995; Gilster 1997; Bawden 2001; Eshet 2002) au folosit-o pentru a însemna abilitatea de a citi și de a înțelege elemente de informații în hipertext sau formate multimedia, aducând argumente că este nevoie de o nouă formă de alfabetizare pentru a prezenta informațiile sub formă de text, imagini, sunete, generate de o sursă digitală. ”Alfabetizarea digitală trebuie să fie mai mult decât capacitatea de a utiliza eficient sursele digitale; este un tip special de mentalitate sau de gândire”. [6, p. 18]

Paul Gilster se referă la alfabetizarea digitală, în cartea sa cu același nume, în anul 1997, fără să ofere liste de competențe, în opinia sa ”restrictive”, prin care să definească alfabetizarea digitală. El o definește, la modul general, ca la o abilitate de a înțelege și de a utiliza informații dintr-o varietate de surse digitale, abilitate esențială pentru viață. Utilizarea informațiilor este o abilitate superioară stăpânirii tastelor unui computer, evidențiind astfel că, înseamnă mai mult decât o abilitate tehnică atâta timp cât informația este stăpânită și folosită. ”Nu numai că trebuie să dobândești abilitatea de a găsi lucruri, ci trebuie să dobândești și capacitatea de a folosi aceste lucruri în viața ta.” [6, p. 18]

Majoritatea elevilor din învățământul secundar sunt familiarizați cu tehnologia, au acces la internet și dețin dispozitive digitale proprii, în mare parte telefon mobil, însă școlarii mici utilizează de cele mai multe ori telefonul părinților pentru divertisment, neavând cunoștințele necesare folosirii sigure a tehnologiei. În alte state ale lumii, elevii sunt învățați prin programe speciale, încă din clasele primare, principiile informației, modul în care funcționează sistemele digitale și cum să folosească aceste cunoștințe în scop educativ. Pe baza formării inițiale și dezvoltării acestor cunoștințe pe parcursul școlarității elevii devin alfabetizați digital - capabili să utilizeze, să se exprime și să-și dezvolte ideile prin intermediul tehnologiei informației și comunicării - la un nivel adecvat viitorului loc de muncă și ca participanți activi într-o lume digitală.

Digitalizarea reprezintă un context global, fiind considerat unul dintre reperele importante în elaborarea documentelor curriculare. Perioada de alfabetizare începe cu prima treaptă a școlarității, referindu-se la nivelul elementar de dobândire a competențelor cheie ca finalități ale învățământului primar. Parte componentă a alfabetizării este alfabetizarea digitală, care conform Curriculumului Național ”... alfabetizarea digitală a fost recunoscută, inclusiv la nivelul Uniunii Europene, ca parte a alfabetizării, stăpânirea tehnologiei digitale fiind esențială atât pentru viața individuală, cât și pentru cea profesională”. [8, p.8]

Accesul la învățarea online și calitatea noii forme de învățare s-a demonstrat a fi inegal în perioada închiderii școlilor. Învățarea online se desfășoară într-un mediu propriu fiecărui participant, iar pentru a se produce este categoric condiționată de echipamentele tehnologice pe care trebuie să le dețină toți participanții și nu numai, de mulți alți factori, așa cum este definit termenul de *mediu educațional virtual* în Metodologia - Cadru privind desfășurarea activităților didactice prin

intermediul tehnologiei și al internetului ca ”un ansamblu de mijloace educaționale digitale și de comunicare...”.

Într-un raport de cercetare evaluativă, publicat în mai 2020, cu privire la școala online, o echipă de profesori și cercetători din domeniul Științele Educației, evidențiază amploarea pe care tehnologiile informaționale le-a căpătat în ultima perioadă pentru continuarea învățării. Profesorul a fost ”forțat” să găsească soluții pentru a ține legătura cu elevii, a fost nevoit să descopere noi modalități de a continua activitatea didactică apelând la tehnologiile informaționale și de comunicare. Deși aceste tehnologii cunoșteau o evoluție și o dezvoltare continuă, atât pentru profesor cât și pentru elev, provocarea a fost destul de dificilă într-un timp scurt și fără o pregătire potrivită situației.

Utilizarea instrumentelor și resurselor digitale în realizarea activităților educative nu au fost o noutate pentru mulți dintre profesori. Cu toate acestea, au existat și bariere în utilizarea exclusivă a mijloacelor TIC pentru educația la distanță:

- „sistemul de învățământ este doar parțial pregătit din punct de vedere al competențelor digitale;
- curriculum nu poate fi transpus decât parțial sau secvențial în activități online;
- companiile edtech nu au construit soluții interoperabile, axate pe nevoile de sistem ale educației;
- lipsa echipamentelor tehnice corespunzătoare, a monitorizării învățării și a comunicării autentice cu elevii;
- dificultăți tehnice - platforme care nu funcționează, acces limitat la internet, lipsa unui computer performant etc.” [1, p. 7-8]

Potrivit raportului de analiză amintit, dificultățile tehnice sunt semnificative în școlile din mediul rural comparativ cu cele din mediul urban, iar instrumentele software utilizate pentru comunicarea cu elevii sunt diferite de la un mediu la altul. Majoritatea elevilor nu sunt obișnuiți să învețe prin noile tehnologii, iar aplicațiile numeroase și diversitatea platformelor educaționale îi pun în dificultate pe elevii care nu dețin competențe în acest domeniu.

Cu atât mai mult, dificultățile de învățare la distanță sunt mult mai accentuate pentru elevii din învățământul primar, întrucât școlarii mici nu dețin instrumente TIC proprii, nu au competențe necesare pentru utilizarea resurselor digitale, nu știu să se orienteze pe interfața platformei fără ajutor din partea părinților, o parte dintre ei nu au învățat încă să citească și să scrie, nu au conturi personale pentru a se loga pe platforme de e-learning etc.

Învățarea în mediul online limitează posibilitatea sprijinului personalizat pentru elevi, problemă semnificativ mai mare pentru învățământul primar. În general, părinții nu pot acorda sprijinul necesar pentru participarea la învățământul online. Alegerea de către profesor a unei soluții de învățare, bazată pe ușurința de utilizare a unor instrumente în detrimentul utilității instrumentului, din motivul lipsei competențelor de utilizare a tehnologiei pentru școlarii mici, pot să destabilizeze motivația elevilor pentru un învățământ online.

Întâmpinarea dificultăților de utilizare a tehnologiei în spațiul virtual, au determinat adaptări de conținut, gestionarea mijloacelor și resurselor digitale accesibile elevilor, din punct de vedere al dezvoltării cognitive, al deprinderilor formate, dar și al dotărilor tehnice disponibile, astfel încât să nu se producă dezechilibre majore în parcursurile de învățare.

Referințe bibliografice:

1. Botnariuc P.; Cucuș C.; Istrate O.; Pânișoară O. Școala Online. Raport de cercetare evaluativă. 2020. ISBN: 978 -606 -16 -1164 -5. Accesibil pe Internet: <URL: https://www.psih.uaic.ro/wp-content/uploads/sc_onl_rap_apr_2020.pdf
2. Comisia Europeană. Monitorul educației și formării 2020 ROMÂNIA. Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. 2020. PDF ISBN: 978-92-76-20489-3. http://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2020/11/Monitorul-educatiei_2020.pdf
3. Constituția României. 2003. Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 31/10/2003. <https://www.constitutia.ro/const.htm>
4. Enache I. Studiu INACO Inițiativa pentru Competitivitate. <https://inaco.ro/romania-stagneaza-in-decalajele-digitale-fata-de-media-ue/>
5. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 303/17 - 14.12.2007. <https://fra.europa.eu/ro/eu-charter/article/14-dreptul-la-educatie>
6. Lankshear C.; Knobel M.; Bawden D. Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices. Peter Lang Publishing, Inc., New York, 2008. ISBN: 978-1-4331-0168-7. pp. 17-32.
7. Monitorul oficial. Programul de guvernare pentru perioada 2018-2020. 2018.
8. OMEC 5765/2020. Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național. Cadru de referință al Curriculumului Național. București, 2020.
9. Studiu Salvați copiii. <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/3c/3c7ffb29-867b-42db-92f2-ef4005362c25.pdf>

EDUCATIONAL GUIDELINES FOR THE VALORIZATION OF CHILDREN'S RIGHTS ORIENTARI CU CARACTER EDUCATIONAL IN VEDEREA VALORIZARII DREPTURILOR COPIILOR

Constantin GENOVECA,

doctorand, Psihologie Sociala, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău

CZU: 373.3.035

Summary: The interest in the rights of the child arose in the second half of the nineteenth century, when the first movement concerned with child development issues arose, advocating for its protection against neglect, exploitation and violence. Currently, the elaboration of the National Strategy for the protection and promotion of children's rights is taking place at a time of reconfiguration of all public policies, in all sectors. The strategy aims to ensure an effective framework for implementing the main priorities in the field of children's policies of the Government Program, designed so as to "allow conditions for the development and training of children from birth to adulthood".

Rezumat: Interesul pentru drepturile copilului a apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când a luat naștere prima mișcare preocupată de aspecte referitoare la dezvoltarea copilului, care pleda pentru protecția acestuia împotriva neglijării, exploatării și a violenței. În prezent, elaborarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului are loc într-un moment de reconfigurare a tuturor politicilor publice, din toate sectoarele. Strategia își propune asigurarea unui cadru efectiv de implementare a principalelor priorități în domeniul politicilor pentru copii ale Programului de Guvernare, concepute astfel încât „să permită condiții de dezvoltare și formare a copiilor de la naștere și până la majorat”.

Key words: valorisation, children's rights, educational environments, development, public policy.

Cuvinte-cheie: valorizare, drepturile copilului, medii educationale, dezvoltare, politici publice.